

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Код РПНД О8314

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств
PHILOSOPHY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF HIGH-TECH SOCIETIES

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

тип дисципліни: вибіркова

мова(и) викладання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" як вибіркового курсу соціально-гуманітарного спрямування є однією із складових комплексної підготовки фахівців усіх спеціальностей та освітніх програм, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.

7 квітня 2020 року. – 15 с.

Розробник:

Патлайчук О.В., доцент кафедри філософії та культурології, канд. філос. наук, доцент.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" розглянуто на засіданні кафедри філософії та культурології.

Протокол № 14 від « 18 » 06 2020 р.

Завідувач кафедри

Яценко Г.Ю.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту.

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2020 р.

Голова

Бобіна О.В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" погоджено з навчальним відділом.

Начальник відділу

Лабарткава А.В.

Робоча програма навчальної дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" затверджена Науково-методичною радою НУК.

Протокол № 6 від « 27 » 08 2020 р.

Голова НМР НУК

Грушляков Є.І.

Зміст

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	10
7. Форми поточного та підсумкового контролю	10
8. Критерії оцінювання результатів навчання	12
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	13
10. Рекомендовані джерела інформації	13

ВСТУП

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого технологічного розвитку сучасного суспільства. Дисципліна допомагає студенту оволодіти інноваційним способом мислення, отримати базові уявлення про основи сучасного наукового знання, що сприятиме розвитку загальної культури й соціалізації особистості; навчає розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та життєдіяльності людини у ньому.

Дана дисципліна навчає студентів аналізувати суспільні явища з точки зору соціальної відповідальності, після опрацювання різноманітних джерел інформації формувати власну точку зору, робити висновки, приймати рішення. Майбутній фахівець вчиться творчо використовувати одержані знання у своїй матеріально-практичній та духовній діяльності, грамотно формулювати власну думку з будь-яких світоглядних питань, впевнено й аргументовано захищати власну позицію.

Ключові слова: філософія, високотехнологічні суспільства, соціальна відповідальність, наукове знання, соціальний розвиток.

Abstract

The discipline is aimed at studying the theoretical principles and practices of interaction between the state, business, society and human in the field of social responsibility as a condition for sustainable technological development of modern society. The discipline helps the student to master the innovative way of thinking, to get a basic idea of the basics of modern scientific knowledge, which will contribute to the development of general culture and socialization of the individual; teaches to understand the causal links between the development of society and human life in it.

This discipline teaches students to analyze social phenomena in terms of social responsibility, after processing various sources of information to form their own point of view, draw conclusions, make decisions. The future specialist learns to creatively use the acquired knowledge in his material-practical and spiritual activity, to formulate his own opinion on any worldview issues, to defend his own position with confidence and argumentation.

Keywords: philosophy, high-tech societies, social responsibility, scientific knowledge, social development.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Усі спеціальності та освітні програми, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова	Вибіркова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Електроний адрес РПНД на сайті Університету:			
Загальна кількість годин – 120		Семестри	
	1-й	1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5.	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції	
		30 год	12 год
		Семінарські заняття	
		15 год	6 год
		Самостійна робота	
		75 год	102 год
		Індивідуальні завдання	
		–	–
	Вид контролю: залік		
	Форма контролю: усна		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 60%;

для заочної форми навчання – 18%.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" є вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого технологічного розвитку сучасного суспільства. Дисципліна допомагає студенту оволодіти інноваційним способом мислення, отримати базові уявлення про основи сучасного наукового знання, що сприятиме розвитку загальної культури й соціалізації особистості; навчає розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та життєдіяльності людини у ньому.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни відсутні.

4. Очікувані результати навчання

Дисципліна "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" навчає студентів аналізувати суспільні явища з точки зору соціальної відповідальності, після опрацювання різноманітних джерел інформації формувати власну точку зору, робити висновки, приймати рішення. Майбутній фахівець вчиться творчо використовувати одержані знання у своїй матеріально-практичній та духовній діяльності, грамотно формулювати власну думку з будь-яких світоглядних питань, впевнено й аргументовано захищати власну позицію.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Ідея сталого розвитку суспільства

Тема 1. Глобальні проблеми людства як необхідна передумова для формування концепції сталого розвитку [1]. стор. 18-36, [2]. стор. 90-124, [3]. стор. 25-32.

Тема 2. Філософські проблеми геополітики та екологічної безпеки [1]. стор. 35-58, [2]. стор. 125-136, [3]. стор. 33-78.

Тема 3. Формування концепції сталого розвитку. Генезис поняття "сталий розвиток" [2]. стор. 137-155, [5]. стор. 65-89.

Тема 4. Взаємозв'язок філософії, політики та екології в практиці міжнародних відносин [4]. стор. 32-46, [5]. стор. 90-96.

Тема 5. Ідея збереження в міфології та натурфілософії. Еколого-політичний час (екохронополітика) і світовий розвиток [4]. стор. 47-61, [5]. стор. 97-109.

Змістовий модуль 2. Онтологічні засади сталого розвитку суспільства

Тема 6. Аналіз зберігаемого та мінливого в раціональній онтології [4]. стор. 62-89, [5]. стор. 120-135.

Тема 7. Філософські аспекти політико-екологічного дискурсу [3]. стор. 68-78, [5]. стор. 136-142.

Тема 8. Стале та мінливе в діалектичному матеріалізмі [2]. стор. 128-141.

Тема 9. Екологічна складова проблеми "якості життя" у контексті формування нового світового порядку [2]. стор. 142-157.

Тема 10. Філософське трактування механізмів розвитку [4]. стор. 90-112, [5]. стор. 143-155.

Змістовий модуль 3. Сталий розвиток суспільства та міждисциплінарні дослідження

Тема 11. Теорія рівноваги Г. Спенсера та тектологія О. Богданова [2]. стор. 158-179, [3]. стор. 92-112.

Тема 12. Дослідницька діяльність Римського Клубу [5]. стор. 156-178.

Тема 13. Системний рух та проблема сталого розвитку [4]. стор. 113-128, [5]. стор. 179-190.

Тема 14. Етноконфесіальний фактор забезпечення глобальної екологічної безпеки [5]. стор. 191-215.

Тема 15. Футурологічні проблеми сталого розвитку [2]. стор. 180-215, [3]. стор. 216-237.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.		л	сем	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Ідея сталого розвитку суспільства										
Тема 1. Глобальні проблеми людства як необхідна передумова для формування концепції сталого розвитку.	6	2	2	–	2	6	2	2	–	4
Тема 2. Філософські проблеми геополітики та екологічної безпеки.	6	2	2	–	2	6		–	–	5
Тема 3. Формування концепції сталого розвитку. Генезис поняття "сталий розвиток".	6	2	–	–	4	6		–	–	5

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.		л	сем	лаб	с.р.
Тема 4. Взаємозв'язок філософії, політики та екології в практиці міжнародних відносин.	6	2	–	–	4	6	2	–	–	5
Тема 5. Ідея збереження в міфології та натурфілософії. Еколого-політичний час (екохронополітика) і світовий розвиток.	6	2	–	–	4	6		–	–	5
Разом за змістовим модулем 1	30	10	4	–	16	30	4	2	–	24
Змістовий модуль 2. Онтологічні засади сталого розвитку суспільства										
Тема 6. Аналіз зберігаемого та мінливого в раціональній онтології.	6	2	–	–	4	6	2	–	–	5
Тема 7. Філософські аспекти політико-екологічного дискурсу.	6	2	2	–	2	6		2	–	4
Тема 8. Стале та мінливе в діалектичному матеріалізмі.	6	2	–	–	4	6	2	–	–	5
Тема 9. Екологічна складова проблеми "якості життя" у контексті формування нового світового порядку.	6	2	–	–	4	6		–	–	5
Тема 10. Філософське трактування механізмів розвитку.	6	2	2	–	2	6		–	–	5
Разом за змістовим модулем 2	30	10	4	–	16	30	4	2	–	24
Змістовий модуль 3. Сталий розвиток суспільства та міждисциплінарні дослідження										
Тема 11. Теорія рівноваги Г. Спенсера та тектологія О. Богданова.	12	2	–	–	10	12	2	–	–	12
Тема 12. Дослідницька діяльність Римського Клубу.	12	2	3	–	7	12		2	–	10
Тема 13. Системний рух та проблема сталого розвитку.	12	2	2	–	8	12		–	–	10
Тема 14. Етноконфесіальний фактор забезпечення глобальної екологічної безпеки.	12	2	–	–	10	12	2	–	–	10
Тема 15. Футурологічні проблеми сталого розвитку.	12	2	2	–	8	12		–	–	12
Разом за змістовим модулем 3	60	10	7	–	43	60	4	2	–	54
Усього годин	120	30	15	–	75	120	12	6	–	102

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Класифікація глобальних проблем.	2	2
2	Особливості та методи вирішення глобальних проблем.	2	–
3	Аксіологічний аспект екологічної політики.	2	2
4	Формування стратегії розвитку міст в межах загальносвітової концепції сталого розвитку.	2	–
5	Римський Клуб як ініціатор глобального моделювання світового розвитку.	3	2
6	Індикатори й індексація сталого розвитку.	2	–
7	Філософські аспекти концепції сталого розвитку й проблема гуманізації світової політики.	2	–
РАЗОМ		15	6

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних занять – 1-2 год/1 заняття;
- підготовка до семінарських занять – 2-4 год/1 заняття;
- підготовка до лабораторних робіт – 2-3 год/1 робота;
- написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-20 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;
- підготовка до контрольних заходів – (15-30) год. на 1 захід.

Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	6
2	Підготовка до семінарів	14	12

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
3	Підготовка рефератів	16	54
4	Підготовка до заліку	30	30
РАЗОМ		75	102

6. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни "Філософія відповідального розвитку високотехнологічних суспільств" є:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- підготовка рефератів;
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного заліку. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати максимум **60 балів**. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний залік надається студенту, якій з урахуванням отриманих балів проміжних оцінок і заключного заліку може набрати разом не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Залік відбувається у усній формі шляхом відповіді на 4 питання залікового білету. За відповідь на кожне питання студент може отримати максимум 10 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання

теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Відповіді на семінарах	Критерії оцінювання
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді або відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.

Підготовка реферату	Критерії оцінювання
16	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась систематично та вчасно подана на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання.
12	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання курсової роботи.
8	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
4	Студент виявляє знання і розуміння більшості положень, але лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
0	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає пред'являємим вимогам. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер.

Відповіді на питання заліку	Критерії оцінювання
10	Відповідь логічно побудована, студент чітко та стисло викладає матеріал, показує глибокі знання з питання білету, під час доповіді впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.
8	Студент спроможний чітко та стисло зробити доповідь, дає правильну відповідь на запитання білету, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює.
6	Студент спроможний чітко та стисло відповісти на питання білету, належно обґрунтовує матеріал, але допускає суттєві неточності у відповідях на запитання.
4	Студент невпорядковано дає відповіді на питання білету, намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати свою позицію, але надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання.
2	Студент невпорядковано дає відповідь на питання білету, не спроможний аргументувати свою позицію, не може впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на семінарських заняттях	7 x 4 бали = 28 балів	3 x 4 бали = 12 балів
Підготовка рефератів	2 x 16 балів = 32 бали	3 x 16 балів = 48 балів
Залік	4 x 10 балів = 40 балів	4 x 10 балів = 40 балів
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ1	T1-T5	Підготовка реферату №1	16	Підготовка реферату №1	16
	T1	Семінарське заняття №1	4	Семінарське заняття №1	4
	T2	Семінарське заняття №2	4		
ЗМ2	T6-T10			Підготовка реферату №2	16
	T7	Семінарське заняття №3	4	Семінарське заняття №2	4
	T10	Семінарське заняття №4	4		

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМЗ	T11-T15	Підготовка реферату №2	16	Підготовка реферату №3	16
	T12	Семінарське заняття №5	4	Семінарське заняття №3	4
	T13	Семінарське заняття №6	4		
	T15	Семінарське заняття №7	4		
Підсумковий контроль		Залік	40	Залік	40
Сума			100		100

9. Засоби навчання

У спеціальних засобах навчання потреби немає.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Герасимчук З. В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика. Луцьк: Надстир'я, 2008. 528 с.
2. Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства: теорія, методологія, практика / В. М. Андерсон, Н. М. Андрєєва, О. М. Алімов та ін. Сімферополь: ИТ "Ариал", 2011. 589 с.
3. Сталий розвиток та екологічна безпека суспільства в економічних трансформаціях / Н. М. Андрєєва, В. О. Бараннік, Є. В. Белашов та ін. Сімферополь: Фенікс, 2010. 582 с.
4. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року / Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року. Київ: ПАРАПАН, 2016. 138 с.
5. Фінансове забезпечення сталого розвитку регіонів України: міжбюджетні відносини та інноваційні інструменти стимулювання / За ред. І. М. Ваховича. Луцьк: Волиньполіграф, 2014. 331 с.

Допоміжна література

1. Брундланд Г. Наше спільне майбутнє: Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку. Оксфорд: Оксфорд Юніверсіті Пресс, 1987. 125 с.
2. Герасимчук З. В. Стимулювання сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика. Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2011. 516 с.
3. Кисляков В. П., Щукін Є. О., Дрожанова О. М., Патлайчук О. В. Філософія: навч. посібник. Миколаїв: Вид-во НУК, 2016. 132 с.
4. Мельник Л. Г. Поняття про сталий розвиток // Основи стійкого розвитку. Суми: Університетська книга, 2007. С. 411-442.
5. Патлайчук О.В. Методичні вказівки для проведення занять з курсу "Філософія сталого розвитку". Миколаїв: Вид-во НУК, 2014. 82 с.
6. Патлайчук О.В. Органічна теорія суспільства Г. Спенсера як перша спроба створення міждисциплінарної теорії сталого розвитку. *Гуманітарний вісник НУК: зб. наук. праць*. Вип. 8. 2015. С. 90-93.
7. Патлайчук О.В. Розгляд категорії справедливості крізь призму природно-правового світогляду та концепції сталого розвитку. *Гуманітарний вісник НУК: зб. наук. праць*. Вип. 7. 2014. С. 93-98.
8. Патлайчук О. В., Вижул Н. В., Григорович М. В. Етичні проблеми сучасного наукового дослідження. *Гуманітарний вісник НУК: зб. наук. праць*. Вип. 9. 2016. С. 82-86.
9. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: монографія / О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк та ін. Донецьк: НАН України, 2012. 534 с.
10. Хвесик М., Бистряков І. Парадигмальний погляд на концепт сталого розвитку України. *Економіка України*. 2012. №6. С. 4-12.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. URL: <http://hvnu.com.ua/>.
2. Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України: публікації. URL: <https://www.filosof.com.ua/publik.htm>.
3. Антропологічні виміри філософських досліджень: збірник наукових праць.

- URL: <https://library.diit.edu.ua/uk/article/377>.
4. Humanitarium: збірник наукових праць з педагогіки, психології, філософії. URL: <https://humanitarium.com.ua/index.php/hum>.
 5. Sententiae: історико-філософський журнал. URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>.
 6. Δόξα/Докса: збірник наукових праць з філософії та філології. URL: <http://doxa.onu.edu.ua/>.
 7. Актуальні проблеми філософії та соціології: збірник наукових праць. URL: <http://apfs.onua.edu.ua/index.php/APFS>.
 8. Вища освіта України: журнал. URL: <https://wou.npu.edu.ua/>.
 9. Гілея: науковий вісник. URL: <http://www.gileya.org/>.
 10. Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. Філософські науки. URL: <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/>.
 11. Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченко. Серія "Філософія, політологія". URL: http://www.philder.univ.kiev.ua/ua/view/Vysnyk_KNU/78/19/6.
 12. Вісник Львівського університету. Серія "Філософсько-політологічні студії". URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/politology>.
 13. Вісник Національного юридичного університету імені Я. Мудрого. Серія "Філософія, філософія права, політологія, соціологія". URL: <http://fil.nlu.edu.ua/>.
 14. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія, культурологія. URL: <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK>.